

Ideologi i hverdagen

Taler

Hadia Tajik

Dato

6 april 2016

Sted

Folkets Hus

Omstendigheter

Tale til Arbeiderpartiets landsstyremøte

1 Gode landsstyre,

Tittelen på denne innledningen er ideologi i hverdagen.

5 Og hva er vel nærmere folks hverdag enn sex - eller kontroll over sin egen seksualitet og kropp.

For alt dette er også politikk.

10 Da Erna Solberg foreslo å innføre reservasjonsrett for leger mot abort - da var sex politikk.

Da Krf foreslo pålagt betenkningstid for kvinner som ville ta abort - da var sex politikk.

15

Da Solberg ba om betenkningstid før hun kunne ta stilling til forslaget om betenkningstid - da var sex politikk.

20

Vår bevegelse trenger ikke betenkningstid for å avvise forslag som begrenser jenters frihet.

En gang i tiden var abort kriminelt - også i Norge.

25

Nå regulerer man abort ved å påføre jenter og kvinner mer dårlig samvittighet og praktiske hindringer på veien.

Kvinnens seksualitet har i alle land, i alle kulturer, til alle tider blitt forsøkt

kontrollert. Og kvinnens rett til å bestemme over den, ta beslutninger som har
30 betydning for hennes kropp og liv, har ikke vært en selvfølge.

Det vi trenger politikk til - er å fjerne disse hindringene. Slik at hun kan
bestemme selv.

35 Og om hun da bruker seksualiteten sin eller vil spare på den til ekteskapet - det
skal ikke vi moralisere over - det er hun som skal bestemme.

Dette er et viktig ideologisk prinsipp for vår bevegelse: Vi er på lag med de som
har det vanskelig. Den som er undertrykka. Den som trenger vår støtte.
40

Og alle kan trenge det.

I ulike situasjoner er vi litt svake alle sammen.

45 Når rusproblemer griper fatt.

Når depresjoner rammer.

Når arbeidsledigheten biter seg fast, Arne-Christian [Mohn], slik du vet som
50 ordfører i Haugesund og leder i Rogaland - for du ser det på nært hold.
Ressurssterke, kompetente folk på Vestlandet går uten arbeid.

Alle kan bli ramma av vanskelige tider, alle kan oppleve å stå utenfor, eller å stå
helt alene.

55 Det er dem er vi til for. I disse hverdagskampene finner vi tre prinsipper som alle
er bærende for vår bevegelse.

Vi er på lag med de som trenger oss.

60 Vi slåss for folks frihet.

Og vi gjør det i fellesskap.

65 *

Noen må fortelle det til Kristin Clemet.

70 Her om dagen skrev hun et helt leserinnlegg om hvorfor hun mener at
arbeiderbevegelsen ikke trengs. At vår historiske oppgave er fullført, fordi
arbeiderklassen har blitt til middelklasse.

Og hun skriver det på en liksom-analytisk måte, på et veldig akademisk språk -
75 sånn at det kan høres ut som en objektiv observasjon.

Men ikke vær i tvil. Dette er ikke riktig. Dette er høyrepropaganda.

Vi er landets største parti.

80

Vi er en folkebevegelse.

Og mange av hverdagsproblemene høyrekreftene skaper, eller lar være å løse, må
fortsatt løses av oss.

85

Eksempelene er mange.

*

90 Her om dagen kunne vi høre stortingsrepresentant for Høyre, Heidi Nordby
Lunde på radio.

Hun snakket om fedrekvoten - og sa litt sånn ironisk at «Det høres jo veldig
synd ut på disse stakkars mennene som skal argumentere mot sin samboer eller
95 kone, og argumentere til sin arbeidsgiver om at de skal få lov til å være sammen
med barna sine».

Og så legger hun til: «Jeg tror menn er godt rustet til å ta den kampen, akkurat
som kvinner gjorde på 70-tallet, da kvinner gikk inn i arbeidslivet».

100

Heidi Nordby Lunde: Dette er historieløst.

Kvinner fikk ikke plass og posisjon i det norske samfunnet fordi hver og en av
oss kranglet med ektefelle eller arbeidsgiver.

105

Kvinner fikk muligheter fordi de gikk sammen, slåss sammen og vant sammen. De fikk endret lovverk og prioriteringer. Vi fikk rettigheter å slå i bordet med.

110 Og dette er en veldig viktig forskjell på Høyre og på oss: Deres syn på folks hverdag er at hvis sola ikke skinner på deg - så gå og still deg i sola, da!

Det er dét som er høyresidens likestillingspolitikk: At hver enkelt kvinne og hver enkelt mann skal ordne seg sine egne rettigheter.

115

Det gjør det til noe du må forhandle om, i stedet for å være noe du har krav på.

Men hvilke valg vi tar avhenger av hvilke valg vi har. Og det er en politisk oppgave å sørge for at folk har reelle valg.

120

Derfor er det så viktig at Solveig Horne ikke får gjennomslag forslaget sitt om å fjerne likestillingsloven og i stedet bare ha et generelt diskrimineringslovverk. Uten likestillingsloven mister vi noen av de beste verktøyene vi har for å fremme likestilling for kvinner og menn.

125

Jeg er glad for at Høyre- og Fremskrittsparti-regjeringen har fått motstand på dette hos flere enn oss. Også Kristelig Folkeparti sitt sentralstyre har vedtatt å gå mot det.

130

*

Det viktigste i denne innledningen er, og jeg gjentar det for at det skal sitte - hvis dere ikke husker noe som helst annet av det jeg sa, så husk gjerne dette - at kjernen i vårt arbeid er at vi er:

135

- på lag med de som trenger oss
- for folks frihet
- i fellesskap.

140

Og det er noe av det mest fremtidsretta vi kan holde på med.

Det er det mest effektive og verdiskapende for landet.

Særlig nå,

Når vi har den høyeste arbeidsledigheten på over 20 år.

Når 134 000 personer som kunne vært i arbeid ikke er i arbeid.

150

Når vi nå står i fare for å ha høyere arbeidsledighet enn USA.

Hva svarer arbeidsministeren når hun blir spurt om hva hun vil gjøre med dette? Hun sier, og dette er direkte sitat: «Mitt råd til de som er ledige, er: Ikke
155 gi opp! Selv om du har søkt mange jobber og fått avslag.»

Sånn prater en arbeidsminister fra Høyre.

Ikke som en ansvarlig statsråd - men som motivasjonsrådgiver.

160

Vi ser det samme når regjeringen skal snakke om klimakrisen.

Den forrige klimaministeren reiste rundt og sa at hun var
«omstillingsoptimist».

165

Den nye klimaministeren startet sin gjerning med å dempe forventningene til
hva vi skal gjøre i norsk klimapolitikk de neste to årene.

Statsministeren sa før jul at avtalen med EU om hvordan vi skal kutte 40
170 prosent av våre utslipp kanskje ikke kommer på plass før i 2017.

Hva kjennetegner håndteringen av begge disse to svært alvorlige sakene,
arbeidsledighetskrisen og klimakrisen?

175 Jo, passivitet.

Nøling.

Venting.

180

Husk at for høyrefolk er egentlig ikke dette en anklage. Det er en kompliment.

For nøling er en konservativ dyd. For høyrefolk er det et poeng i seg selv å gå

185 sakte frem.

Noen ganger når man ser et slikt mønster kan det være lett å tenke at det var jammen dumt av Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen.

190 Men dette er ikke først og fremst idioti - det er ideologi.

Det er bevisste politisk valg.

De velger optimisme fremfor tiltak.

195

De velger markedet fremfor fellesskap.

De velger nesten 20 milliarder på kutt i skattene og bare 4 milliarder på tiltak for å få ned arbeidsledigheten.

200

Dette er ikke bare konsekvensen av politikken deres - dette er politikken deres. Dette er Høyres sjel.

205

De tilhører en ideologi som oppstod som en reaksjon mot den franske revolusjonen.

Mot frihet, likhet og brorskap.

Mot raske omveltninger.

210

Så har jeg ikke tenkt å si at de den dag i dag er like reaksjonære som på slutten av 1700-tallet, men dette er noe av grunnen til at de fortsatt drar beina etter seg.

215

Å vente, vente og vente med å innføre utvidelser i permitteringsregelverket fra 30 til 52 uker, er ikke bare for lite, for seint. Det er et helt bevisst konservativt valg.

De vil vente og se.

220

Håpe på det beste.

Håpe på at markedet ordner opp.

Markedet har mange nødvendige egenskaper. Det kan fremme konkurranse. Nyskaping. Innovasjon.

230 Dette er verdier som er sentrale for en sosialdemokrat.

Men markedet har noen sentrale svakheter også. Det fremmer ikke rettferdighet. Det det fremmer er den sterkeste rett.

235 Sosiale forskjeller blir ikke redusert, de blir forsterket.

Og markedet kan ikke løse de store oppgavene for oss. For de store oppgavene må vi peke på, vi må velge dem ut, vi må prioritere og lage målrettede tiltak.

240 Det er det som er politikk.

Og politikk virker.

Politikk trengs.

245

Et område der vi ser dette tydelig er klima og miljø. For 30 år siden var de store miljøproblemene hull i ozonlaget, miljøgifter fra industrien, sur nedbør og blyforgiftning i byene. Dette ble ikke løst av markedet. Det ble løst av politikere og et internasjonalt samfunn med klare visjoner og vilje til å handle.

250

Nå er det nye klimautfordringer - som store utslipp og global oppvarming.

Likevel tar Høyre og Fremskrittspartiet seg tid til å vente.

255 Først må EU finne ut av ting. Så må Høyre- og Fremskrittspartiregjeringen bli enige med dem. Og først da vil de begynne å konkretisere hvordan målene skal nås.

Vi har ikke tid til å vente.

260

Vi vet at politikk virker.

265 Vi vil sette i gang nå. Det er grunnen til at Terje og energi- og miljø-folka våre allerede i vinter la frem forslag om 40 konkrete miljøtiltak for å tvinge frem resultater.

*

270 Så arbeidsministeren - som står midt i en arbeidsledighetskrise - er optimist.

Og klimaministerens - som står midt i en klimakrise - er optimist.

275 Den eneste som står midt i en krise, og ikke er optimist, er innvandrings- og integreringsministeren. Hun er bekymra for framtida til sine barn.

La meg si det sånn: Det er vi også. Men vi har nok litt andre grunner til å være det.

280 Og den viktigste grunnen er denne: Det er ikke mulig å lykkes som Frp-er og integreringsminister samtidig.

285 Fremskrittspartiet har ikke en integreringspolitikk. De har en politikk for segregering og større forskjeller. Fremskrittspartiene støtter ikke de verdiene som har gjort Norge til et fellesskapssamfunn.

Siv Jensen stod selv på landsmøtet til Fremskrittspartiet for noen år siden og sa at «Den norske modellen står i veien for det norske folk».

290 Hva er den norske modellen?

Det er at vi er samfunn med små forskjeller - ikke et samfunn som er styrt av markedet.

295 Det er at vi er et samfunn som har gode, offentlige, fellesskapsløsninger på skole, helse og velferd - ikke et samfunn som overlater hver enkelt til å finne løsninger med sin lommebok.

300 Det er vi har ordnede forhold i arbeidslivet, sterke fagorganisasjoner, målretta virkemidler for likestilling - ikke et samfunn der arbeidstakerne overlates til å

forhandle om grunnleggende forhold i arbeidsdagen sin.

305 Deres skattepolitikk, arbeidslivspolitik og likestillingspolitikk øker forskjellene i samfunnet vårt.

Dermed svekker det integreringen.

310 Det er grunnen til at jeg sier at Sylvi Listhaug ikke kan lykkes som Frp-er og integreringsminister samtidig.

Fremskrittspartiet er mot de verdiene som gjør Norge til Norge.

315 Og derfor er det arbeidet som Jon-Ivar [Nygård], Ida [Pinnerød] og de andre gjør for å utvikle flere integreringstiltak så viktig. Derfor er Jette sin påpekning fra talerstolen i går, om at vi har et NM i integrering, viktig.

*

320 Jeg har en innrømmelse å komme med: Jeg har ingenting imot utlendinger. Faktisk er mange av mine venner og familiemedlemmer utlendinger.

Og jeg har aldri lurt på om jeg er norsk.

325 Jeg har aldri stilt spørsmål ved min tilhørighet.

Men jeg, og mange med meg, må leve med at andre stiller disse spørsmålene. Mange ganger har jeg tenkt at det hatet en kvinne som meg utsettes for - det er rart at det kalles fremmedfiendtlighet.

330 Jeg er ikke fremmed. Jeg er født i Norge. Store deler av mitt voksne liv har handlet om å stå til tjeneste for Norge. Når jeg en dag dør blir jeg gravlagt i Norge.

335 Det jeg utsettes for er ikke fremmedfiendtlig. Det er bare fiendtlig.

For hvem er «vi»? Hvem er «de andre»? Svaret kommer an på øye som ser. Og det er i ferd med å endre seg.

Og derfor må vi si klart og tydelig, at de som får bli i Norge, de som en gang kom som flyktninger, familiegjennforente eller fremmedarbeidere - de er en av oss.

345 Vi skal stille de samme krav til dem som alle andre.

Og vi skal stille opp for dem - på samme måte som vi stiller opp for alle andre.

Arbeiderpartiet har en historisk rolle i det som skjer nå.

350

Det er vår bevegelse som løftet arbeiderklassen til å delta på linje med borgerskapet.

Det er vår bevegelse som løftet kvinnene til å kunne delta på linje med menn.

355

Det er vår bevegelse og bare vår bevegelse som kan sikre at vi nå ikke får en ny sosial- og økonomisk underklasse av nye borgere som får opphold i Norge.

*

360

Det er sagt mange ganger, men det er verdt å gjenta: Vår viktigste ressurs er menneskene i dette landet.

Derfor er skolen så viktig.

365

På en god skole skal barna få grunnferdighetene som skal til for å få arbeid - og for å selv skape nye arbeidsplasser i framtida.

Men de bør også lære om skjønnheten i kunst og gleden ved idrett.

370

Om historien vår, folkestyret, kulturen og tradisjonen - den kunnskapen de trenger for å forstå, delta i og utvikle samfunnet vårt. De skal få kunnskap for et helt liv.

375 Og ikke minst bør de lære verdien av fellesskap, verdien av å kjenne hverandre og være ansvarlige overfor hverandre.

Her er den en viktig politisk forskjell.

380

Vi vet at fellesskap fungerer. Derfor satser vi på det. Høyre svekker fellesskapet i skolen.

385

De fremmer forslag som åpner for flere kommersielle privatskoler. Det er bra for konkurransen, sier de.

De er for at man i større grad skal bruke varig nivådeling i skolen, der elever blir delt inn etter ferdigheter. Det er bra for læringen, sier de.

390

Men da mister elevene våre viktig kunnskap.

395

Det finnes en del forskning på det vi kan kalle klassekamerateffekten: Når elever på ulike ferdighetsnivåer er i samme klasserom, lærer sammen, og utfordres til å hjelpe hverandre - da løfter det kunnskapen til alle elevene. Fra han som sliter med enkle oppgaver, til hun som gjør matteleksene unna på et blunk. Det er læring i fellesskap.

400

Og det finnes grundige erfaringer fra andre land om hva som skjer i samfunn med mange private skoler. For noen år siden skrev The Economist om England. Der bare syv prosent av elevene går på private skoler. Likevel har hver tredje i parlamentet og 70 prosent av de ledende advokatene i landet bakgrunn fra privat skole.

405

Hvis dette er like muligheter - da er det tydeligvis noen som er liker enn andre.

Og den virkeligheten den vil vi ikke ha i Norge - der en marginal sosial eller økonomisk elite skal ha klippekort flere muligheter enn alle andre.

*

410

Når velgerne blir spurt, svarer 7 av 10 av dem at de synes det er vanskelig å se forskjell på de ulike politiske partiene.

415

Det er kanskje ikke så rart - veldig mange debatter handler om hvem som har satt av mest penger til gode tiltak, og hvem som kom på de gode idéene først.

Derfor er det viktig å ta en fot i bakken.

420 Snakke om samfunnssyn og menneskesyn - og om hva det gjør med folks
hverdag.

*

425 Som at talent er universelt. Du kan finne det over alt. Du kan finne det i en
flyktningleir i Jordan. Du kan finne det hos en jente som aldri fikk gå på skolen,
men som snek seg til å lære av bøkene til broren sin. Du kan finne det hos den
ategutten på 12 som kan drible med en fotball som en liten Ronaldo.

430 Talent er universelt.

Det som ikke er universelt - er muligheter.

Uflaks er ikke tilfeldig fordelt. Uflaks finner sted i et veldig tydelig mønster: Er
435 du fattig? Mer uflaks enn andre.

Har du innvandrerbakgrunn? Større sjanse for å falle utenfor. Er du kvinne? Da
må du slåss for retten til makt oftere enn menn. Er du mann? Da må du slåss for
retten til omsorg oftere enn kvinner.

440

Når uflaks slår ut i et mønster, da er det ikke lenger uflaks. Da er det
systematiske forskjeller i muligheter.

Derfor trengs vi. Derfor trengs vår ideologi i folks hverdag.

445

Vi er:

- på lag med de som trenger oss
- for folks frihet
- i fellesskap.

450

Takk for oppmerksomheten.

455

Kilde

Epost fra Hadia Tajik.

460

Emner

Arbeiderbevegelsen, Arbeiderpartiet, Arbeidsliv, Landsstyremøte, Partipolitikk

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/ideologi-i-hverdagen>

465

470

475

480

485

490

495